

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lumme, R., Kalve, H., Kolehmainen, S., Liikanen, E., Nummilinna, K., Reponen, P. & Penttinen, U. (2023) Bioanalytiikan opettajatapaaminen Helsingissä. *Bioanalytikko*, 2023:2, s. 13-16.

BIOANALYTIIKAN OPETTAJA-TAPAAMINEN HELSINGISSÄ

TEKSTI Riitta Lumme, Heidi Kalve, Sanna Kolchmainen, Eeva Liikanen,
Katja Nummilinna, Paula Reponen ja Ulla Penttinen

Bioanalytiikan opettajien vuotuinen tapaaminen järjestettiin huhtikuussa Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampuksella. Kolme vuotta sitten käyttöönotetuissa tiloissa toimivat sosiaali- ja terveystieteiden koulutukset sekä rakennustekniikan ja -arkkitehtien koulutukset. Kampuksella on myös HyMy-kylä, jossa tarjotaan hyvinvointi- ja terveyspalveluita alueen asukkaille. Opiskelijat toteuttavat siellä osan harjoittelustaan.

Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampus. Kuva: Metropolia AMK

Opettajatapaamisia on järjestetty jo usean vuosikymmenen ajan. Yhteiset tapaamiset ja keskustelut ovat tärkeitä koulutuksen kehittämisessä ja työelämäyhteistyön kannalta. Asialistalla olivat tänä vuonna mm. bioanalytiikan aloituspaikat, valmistumisen haasteet, alan veto- ja pitovoimatekijät sekä opinnäytetyöt. Tilaisuudessa kuultiin myös esitys bioanalytikkokoulutuksen 70-vuotisesta historiasta. Alan yritykset Aidian, Mediq, Mekalasi ja Pamark esittelivät puheenvuoroissaan uutuustuotteitaan ja Sinalab henkilöstö- ja koulutuspalveluita.

Lisäyksiä aloituspaikkoihin

Bioanalytikkoja kouluttavat ammattikorkeakoulut ovat viime vuosina lisänneet aloituspaikkoja. Vuonna 2016 aloituspaikkoja oli yhteensä 233 ja lisäysten myötä aloituspaikkamäärä kasvoi 353 vuonna 2022. Tutkinnon suorittaneita valmistui 180 vuonna 2016 ja vuonna 2022 yli kaksisataa (222). Lisäykset korvaavat jossain määrin eläkepoistumaa. Olennaista on myös se, että alalle koulutettavat siirtyvät ja pysyvät työelämässä.

Taulukossa 1 on esitetty ammattikorkeakoulutain kuluvaan vuoden aloituspaikkamäärät ja arviot valmistuvien määristä. Metropoliasa bioanalytiikan koulutus alkaa kaksi kertaa vuodessa, muissa korkeakouluissa vain syksyisin. Novia aloittaa syksyllä 2023 englanninkielisen tutkinto-ohjelman ensimmäistä kertaa. Ammattikorkeakouluissa on sekä päivä- että monimuotokoulutuksia. Esimerkiksi Metropolian monimuotokoulutuksessa teoriaopintoja opiskellaan verkkopainotteisesti ja harjoitustöitä tehdään kampuk-

sen opetuslaboratorioissa ns. intensiiviviikoilla. Novian englanninkielinen tutkinto-ohjelma on monimuotokoulutus ja ensimmäinen lukukausi on kokonaan verkko- tai hybridiopiskelua. Tampereen ja Turun ammattikorkeakoulun koulutukset ovat päivätoteutuksia, joten opetusta toteutetaan vielä melko paljon lähiopetuksena, mutta verkko- ja hybridiopetustakin toteutetaan. Savoniassa koulutus toteutuu päivätoteutuksena. Ryhmissä on mukana myös satelliittioiskelijoita kahdeksalta eri paikkakunnalta, joten teoriatunnit toteutuvat hybridiopetuksena. Harjoitustöitä tehdään pääsääntöisesti Kuopiossa, mutta myös etäpaikkakunnilla opettajan tai työelämän ohjauksessa. Satelliittioiskelijat ovat Kuopiossa kaksi kertaa lukukaudessa. Oulun ammattikorkeakoulussa aloittaa joka toinen vuosi opinnot päiväryhmä ja joka toinen vuosi monimuotoryhmä.

Alan veto- ja pitovoima

Bioanalytikkokoulutukseen on edelleen hakijoita, mutta ikäluokkien pienentyessä vetovoima todennäköisesti heikkenee. Taulukossa 2 on esitetty kuuden ammattikorkeakoulun yhteenlasketut hakijamäärät bioanalytiikan tutkintoon johtaviin koulutuksiin vuodesta 2016 vuoteen 2022. Luvuissa on huomioitu päivä-, monimuoto- ja satelliittikoulutuksiin hakeneet. Muutos edelliseen vuoteen on esitetty suluissa. Vuoden 2023 kevään yhteishaussa bioanalytikkokoulutukseen haki yhteensä 2421 hakijaa, joista ensisijaisia oli 762 hakijaa. Vuoden 2022 kevään yhteishaussa hakijoita oli yhteensä 2151, joista ensisijaisia oli 648. Kevään yhteishaun perustella vaikuttaa siltä, että valtakunnallisesti tarkasteltuna alan vetovoima kasvaa edelleen hakijoi-

Ammattikorkeakoulu	Aloituspaikat vuonna 2023 (tutkinto-opiskelijat + avoimen polkuopiskelijat)	Arvio valmistuvien määristä vuonna 2023
Metropolia	keväät: 58+5 syksy: 28+5	80
Novia	14+2	10
Savonia	30+28	40
Tampereen ammattikorkeakoulu	36+2	24
Turun ammattikorkeakoulu	40+8	38
Oulun ammattikorkeakoulu	32+3	30
Yhteensä	291	222

Taulukko 1. Bioanalytiikan aloituspaikat ja arvio valmistuvien määristä vuonna 2023.

Vuosi	Ensisijaiset hakijat	Kaikki hakijat	Paikan vastaanottaneet	Valmistuneet
2016	624	2019	233	180
2017	681 (+9 %)	2190 (+8 %)	226	195
2018	801 (+18 %)	2337 (+7 %)	250	210
2019	900 (+12 %)	2349 (0 %)	259	183
2020	969 (+8 %)	2877 (+22 %)	286	174
2021	1035 (+7 %)	2874 (0 %)	292	213
2022	1053 (+2 %)	2934 (+2 %)	353	222

Taulukko 2. Bioanalyytikon tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeneet, paikan vastaanottaneet ja valmistuneet vuosina 2016–2022. (vipunen.fi)

den keskuudessa (ensisijaiset +18 %, kaikki hakijat +13 %). Ammattikorkeakoulujen välillä vetovoimaluvuissa on kuitenkin eroja. Taulukossa 2 on esitetty myös koulutuspaikan vastaanottaneiden ja valmistuneiden määrät vuosina 2016–2022.

Viime vuosien keskustelu sotealan työstä on ollut negatiivissävytteistä.

Viime vuosien keskustelu sotealan työstä on ollut negatiivissävytteistä, joten sekin voi osaltaan heikentää vetovoimaa. Bioanalyytikon ammatin ja työn tunnetuksi tekemiseen tarvitaan työelämän ja kouluttajien välistä yhteistyötä. Bioanalytiikan opiskelijoille (n=128) tehdyn kyselyn mukaan yli 80 % vastaajista piti ammattia heikosti tunnettuna (Kokkonen & Virtanen 2023).

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittämiseksi sekä alan veto- ja pitovoiman parantamiseksi on ollut käynnissä viime vuosina useita hankkeita. Viimeisin hankejulkaisu on maaliskuussa 2023 ilmestynyt Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hankkeen (Soteko) loppuraportti, jonka mukaan alan ja ammattien vetovoimaa ja houkuttelevuutta on lisättävä. Lisäksi tarvitaan lisää harjoittelumahdollisuuksia kansainvälisille opiskelijoille. Sotealalle tarvittaisiin

kansainvälistä rekrytointia työ- ja elinkeinoministeriön tekemän selvityksen mukaan noin 2500 henkilöä vuodessa. Myös ulkomailla tutkinnon suorittaneiden pääsyä suomalaisille työmarkkinoille tulisi nopeuttaa. Tällä hetkellä terveydenhuollon ammattioikeuksien saaminen on pitkä prosessi.

Viime aikoina on tullut viestejä myös siitä, että alalle koulutetut eivät sitoudu samalla tavalla työelämään kuin aiemmin. Ammattikorkeakouluissa tehdään viiden vuoden kuluttua valmistumisesta uraseurantakyselyjä. Selkeä suunta näyttäisi olevan, että alalta poistuminen on voimakkaasti lisääntynyt.

Bioanalytikkokoulutusta 70 vuotta

Opetusneuvos Seija Tuokko kuvasi bioanalytiikan opettajatapaamisessa värikkäästi koulutuksen 70-vuotista historiaa. Siihen mahtuu monia mielenkiintoisia vaiheita. Bioanalytikkokoulutus viettää 70-vuotisjuhlia Metropolian Myllypuron kampuksella syyskuussa 2023.

Vuonna 1953 alkanut laboratorioteknillisten apulaisten koulutus oli vuoden mittainen. Koulutuksen suorittaneet etsivät aluksi paikkaansa ja heidät sijoitettiin samalle tasolle kuin apuhoitajat. Seuraavalla vuosikymmenellä koulutus piteni kaksivuotiseksi ja vuonna 1971 2,5-vuotiseksi, jolloin käynnistyi myös crikoislaboratoriohoitajakoulutus.

Keskiasteen koulunuudistus muutti 1980-luvun loppupuolella laboratoriohoitajat osaksi hoitoammatteja ja koulutuksen kesto oli tuolloin peruskoulupohjaisille 4,5 vuotta ja ylioppilaspohjaisilla 3,5 vuotta.

Ammattikorkeakoulut aloittivat 1990-luvulla kokeilujen kautta ja vakinaistettiin vuonna 1996. Seuraavana vuonna opetusministeriö teki päätöksen tutkintonimikkeen muuttamisesta bioanalytytikoksi. Sen jälkeen kuten nykyisin ammattikorkeakoulusta valmistetaan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon tutkintonimikkeellä bioanalytytikko (AMK). Valmistuneet rekisteröidään ammatinharjoittamislain tuntemalla nimikkeellä laboratoriohoitaja.

Ammattinimikkekeskustelua on käyty koulutuksen käynnistymisestä saakka. Suomen Bioanalytyttikoliitto on tehnyt esityksen bioanalytyttikonimikkeen saamisesta ammatinharjoittamislainsäädäntöön. Liitto on pyrkinyt myös aktiivisesti vaikuttamaan tulevaan hallitusohjelmaan ja siihen, että näytteenotokoulutusta koskevaa suositusta ryhdyttäisiin laatimaan.

Lopuksi

Soteko-hankkeessa tarkasteltiin mm. sosiaali- ja terveysalan koulutustarjontaa, tutkintorakennetta, joustavia koulutuspolkua ja koulutusten vetovoimaa. Loppuraportissa ei varsinaisesti oteta kantaa bioanalytyttikoiden koulutukseen. Siinä todetaan, että perustutkintojen ja niiden jälkeen suoritettavan koulutuksen kokonaisuuden arviointia jatketaan tulevalla hallituskaudella. Kuntoutusalan koulutusta koskeva selvitys tutkintorakenteesta julkaistaan kevään 2023 aikana. Ennakoitavissa on, että jatkossa myös bioanalytyttikokoulutuksen tutkintorakenne on tarkasteltavana.

Korkeakoulujen välinen yhteistyö on tärkeää erityisesti pienillä erikoisaloilla. Bioanalytyttikoja koulut-

tavat ammattikorkeakoulut järjestävät tällä hetkellä yhteistyössä YAMK-tutkinnon opintoja. Laboratoriohenkilökunnan muuttuviin osaamistarpeisiin tarvitaan jatkossa monipuolista täydennyskoulutusta. Ammattikorkeakoulujen on tärkeä saada työelämästä ehdotuksia siitä, minkälaista täydennyskoulutusta tarvitaan ja minkälaiset toteutustavat parhaiten palvelevat osallistujia. Digitaaliset, verkossa toteutuvat opinnot ovat yksi vaihtoehto. Henkilöstön mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen ja uralla etenemiseen ovat työpaikoille pitoivoima- ja kilpailutekijä.

Bioanalytiikan opettajat kokoontuvat jälleen ensi vuoden keväällä ajankohtaisten kysymysten äärelle, tällä kertaa Turun ammattikorkeakouluun.

*Riitta Lumme Metropolia Ammattikorkeakoulu
Heidi Kalve Turun ammattikorkeakoulu
Sanna Kolehmainen Savonia ammattikorkeakoulu
Eeva Liikanen Tampereen ammattikorkeakoulu
Katja Nummilinna Oulun ammattikorkeakoulu
Paula Reponen Oulun ammattikorkeakoulu
Ulla Penttinen Yrkeshögskolan Novia*

Kaipaatko lähdeviitteitä? Laita meillä toimisto@bioanalytyttikoliitto.fi.

Bioanalytiikan opettajat illallisella.